

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący)

SSN Adam Roch

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **A. C.**,
skazanego z art. 286 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 20 września 2023 r.,
wniosku obrońcy skazanego,
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2017 r.,
sygn. akt II AKa 207/17, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego
w Nowym Sączu z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt II 1 K 25/16,
na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

postanowił:

- 1) oddalić wniosek;**
- 2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) zł.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 4 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. akt II 1 K 25/16 uznał A. C. za winnego tego, że:

1. w dniach od 22 do 24 kwietnia 2015r. w M. rejonu I. , działając wspólnie i w porozumieniu z J. S. i P. L., zgodnie z wcześniej przyjętym podziałem ról i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd W. i C. O. co do

autentyczności kontroli działalności gospodarczej C. O. przeprowadzonej w dniu 22 kwietnia 2015 r. przez podające się za inspektorów urzędu skarbowego I. G. i J. S., co do grożącej C. O. wysokiej kary pieniężnej z powodu zaniżenia powierzchni działki wykorzystywanej do działalności gospodarczej, co do posiadania przez A. C. wpływów w instytucji prowadzącej kontrolę skarbową działalności gospodarczej C. M. i co do możliwości uniknięcia zapłaty kary pieniężnej poprzez przekazanie osobie zajmującej kierownicze stanowisko w tej instytucji korzyści majątkowej za pośrednictwem A. C. , czym doprowadził W. i C. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie łącznej 150.000 zł, tj. popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k.;

2. w dniu 25 kwietnia 2015 r. w M. rejonu I. działając wspólnie i w porozumieniu z J. S., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wykorzystując pozostawanie w błędzie J. O. co do autentyczności kontroli działalności gospodarczej C. O. przeprowadzonej w dniu 22 kwietnia 2015r. przez podające się za inspektorów urzędu skarbowego I. G. i J. S. oraz wprowadzając go dodatkowo w błąd co do wydania przez osobę zajmującą kierownicze stanowisko w instytucji prowadzącej kontrolę skarbową, za którą podawała się J. S., polecenia jego tymczasowego aresztowania aby nie utrudniał dalszych czynności kontrolnych oraz możliwości uniknięcia tego poprzez przekazanie tej osobie korzyści majątkowej za pośrednictwem A. C., doprowadzili J. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 60.000 zł, tj. popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k.

Sąd przyjmując, że czyny te stanowiły ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz na mocy art. 33 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu A. C. karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 350 stawek dziennych, każda w kwocie 30 złotych; na mocy art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., orzekł obowiązek naprawienia szkody w całości w ten sposób, że:

- zobowiązał oskarżonych A. C., J. S. i P. L. do zapłaty kwoty 150.000 zł - solidarnie na rzecz pokrzywdzonych W. O. i C. O.;

- zobowiązał oskarżonych A. C. i J. S. do zapłaty kwoty 60.000 zł - solidarnie na rzecz pokrzywdzonego J. O.;

na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. i 73 § 1 k.k. sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec A. C. na okres próby wynoszący 5 lat, oddając go w tym okresie pod dozór kuratora sądowego.

Wyrok zaskarżony został przez obrońcę skazanego, który zarzucił:

1. obrazę prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia a to art. 7 k.p.k. poprzez:
 1. uznanie za wiarygodne zeznań pokrzywdzonych mimo, iż ze skali sprzeczności ich zeznań, podawania zupełnie innych dat rzekomych spotkań celem przekazywania pieniędzy oraz sposobu i dat ich pozyskania, czasokresu powzięcia wiadomości o nieprawdziwości kontroli, strachu przed niesprecyzowanymi karami, zawierzeniu A. C. co do możliwości niezapłacenia kar finansowych i posiadanych kontaktów w Urzędzie Skarbowym wynika zupełnie odmienna ocena tych dowodów,
 2. ocenę zeznań oskarżonego jako niewiarygodnych, podczas gdy poza faktem kontaktów telefonicznych między numerem telefonu P. L. i J. S. nie wykazano aby w jakikolwiek sposób dopuścił się on zrealizowania znamion oszustwa,
 3. ocenę zeznań świadka D. K. jako nieprawdziwych a ponadto celowo wspierających wersję oskarżonego A. C. mimo braku podstaw do takich wniosków;
 4. obrazę prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia a to art. 174 k.p.k. poprzez ustalenie stanu faktycznego m. in. w oparciu o notatki urzędowe, których treści są sprzeczne z późniejszymi zeznaniami pokrzywdzonych i świadków;
 5. obrazę prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia a to art. 170 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o ponowne (uzupełniające) przesłuchanie świadka M. O., podczas gdy taka okoliczność powstała w momencie powzięcia wiedzy o oświadczeniu świadka i jego treści;

6. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że:
 1. materiał dowodowy w sprawie wykazał zaciąganie pożyczek w kwocie 210.000,00 zł przez pokrzywdzonych, które to pieniądze miały być następnie przekazane oskarżonym,
 2. oskarżony brał czynny udział w przygotowaniu i zaplanowaniu przestępstwa oszustwa,
 3. rzekome pożyczki o jakich zeznali pokrzywdzeni faktycznie zostały zaciągnięte, a pieniądze przekazane A. C., podczas gdy materiał dowodowy zawiera wyłącznie potwierdzenie zawarcia pożyczek na kwotę 25.000 zł,
 4. pozyskana przez pokrzywdzonych kwota 100.000 zł i przekazana w dniu 24 kwietnia 2015 r., pod kościołem w M. jest udowodniona zeznaniami pokrzywdzonych i świadków, podczas gdy z materiału dowodowego wynika rzecz zupełnie odmienna,
 5. realność grożących kar wynikała z potwierdzenia tego faktu w rozmowie prowadzonej w trybie głośnomówiącym przez A. C. z rzekomą kierowniczką urzędu skarbowego (tj. J. S.) o czym ponadto miało świadczyć używanie przez nią zwrotów „Panie A.”, podczas gdy te okoliczności w ogóle nie zostały udowodnione,
 6. motywem przekazania pieniędzy przez pokrzywdzonych był strach przed karami finansowymi, podczas gdy sami pokrzywdzeni wskazywali jeszcze drugą okoliczność, tj. groźby karalne co powoduje, że nie sposób ustalić czym tak naprawdę mieli by się kierować pokrzywdzeni gdyby rzeczywiście przekazywali pieniądze,
 7. wersja podawana przez A. C. związana z nieruchomością położoną w M. jest nieprawdziwa i skonstruowana na potrzeby procesu mimo braku jakichkolwiek dowodów na przyjęcie takiej tezy.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o uniewinnienie go od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 23 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa 207/17 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Obecnie obrońca skazanego wystąpiła z wnioskiem o wznowienie powyższego postępowania karnego, wskazując jako jego podstawę na ujawnienie się nowych okoliczności. Miałyby one wynikać z między innymi z oświadczenia M. O. z dnia 8 grudnia 2016 r., w którym świadek wniosła o uzupełnienie zeznań z uwagi na obawę utraty środków do życia i miejsca zamieszkania. W niniejszym oświadczeniu M. O. zawarła stwierdzenie, że w żaden sposób nie umawiała się ona co do treści swoich zeznań z oskarżonym A. C., tylko zeznawała zgodnie z wolą pokrzywdzonych – C. O. i W. O., którzy są jej teściami z którymi w tamtym momencie zamieszkiwała. W dalszej części pisma zaznaczyła, że nieprawdą jest jakoby liczyła pieniądze, które pokrzywdzeni mieli przekazać A. C., bowiem żadnych pieniędzy C. O. i W. O. nie przekazali skazanemu. Zdaniem obrońcy, uwadze Sądu nie powinien umknąć fakt, iż świadek podała, że pokrzywdzeni wymyślili sytuację przekazania pieniędzy dla A. C., ażeby nie dokonywać jakiegokolwiek spłaty na jego rzecz. Dodatkowo, M. O. zaznaczyła, że pokrzywdzeni czynili tak wobec innych ludzi, tj. wobec P. L., którego oskarżyli o kradzież maszyn w rzeczywistości niemającej miejsca. Ponadto podniosła, że A. C. zgłaszał stosownym organom nieprawidłowości dotyczące działalności prowadzonej przez J. O. oraz członków jego rodziny. W świetle powyższej okoliczności nielogicznym jest wniosek, jakoby skazany miał równolegle wszczynać z własnej inicjatywy fałszywą kontrolę skarbową, skoro sam zgodnie z przepisami prawa wnioskował o przeprowadzenie takowej wobec osób wskazanych jako pokrzywdzeni. Prowadzenie prawdziwego postępowania skarbowego uniemożliwiłoby natomiast przeprowadzenie fikcyjnej kontroli, której rzekomo mieli dopuścić się oskarżeni. Na dowód swoich twierdzeń do wniosku obrońca dołączyła oświadczenie M. O. z dnia 8 grudnia 2016 r., pismo A. C. z dnia 23 lipca 2015 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w K., pismo Urzędu Gminy L. z dnia 15 lipca 2015 r. wraz z notatką służbową, załącznik do sprawy p. O. z dnia 15 czerwca 2015 r., pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w L. z dnia 15 czerwca 2015 r., pismo Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w K. z dnia 9 czerwca 2015 r.

Obrońca wniosła o uchylenie obu kwestionowanych wyroków i uniewinnienie skazanego, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie był zasadny. Warunkiem formalnym wystąpienia podstawy wznowieniowej propter nova (art. 540 § 1 pkt 2 a k.p.k. - we wniosku błędnie wskazano pkt b) jest ustalenie, że po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. W pierwszym rzędzie kluczowym ustaleniem było więc to, czy dowody lub okoliczności powołane we wniosku posiadają cechę „nowości”. Dopiero pozytywna weryfikacja tego aspektu pozwala przystąpić do badania ich merytorycznej treści. Oceniając powołane i dołączone oświadczenie M. O. z dnia 8 grudnia 2016 r. w tym pryzmacie nie można było uznać, że spełniony został warunek „nowości”. Wszak owo oświadczenie znajduje się na k. 743 (t. IV) akt sprawy, a pismo zatytułowane „załącznik do akt sprawy Pana O.” z dnia 15 czerwca 2015 r. stanowi załącznik do opinii nr [...] (k. 586, t. III). Przeczy to tezie, że te materiały stanowiły novum w rozumieniu 540 § 1 pkt 2 a k.p.k. Wnioskodawczyni prezentuje w tej materii odmienny, lecz niestety oczywiście błędny pogląd. Wniosek taki nasuwa się po lekturze wywodów prawnych, definiujących sposób interpretacji nowych faktów i dowodów, o których mowa w powołanym przepisie. Nie mogły one zyskać akceptacji z tego względu, że bazowały na literaturze, w której zawarte są zdezaktualizowane tezy, nieadekwatne do obecnie obowiązującego stanu prawnego. Przypomnieć bowiem trzeba, że do 30 czerwca 2015 r. domaganie się wznowienia postępowania z powołaniem się na nowe fakty lub dowody było możliwe, o ile były to fakty lub dowody „nieznane przedtem sądowi”. Zarówno doktryna, jak i judykatura, konsekwentnie z tego sformułowania wywodziły, iż nie ma przeszkód do domagania się wznowienia postępowania na podstawie w/w przesłanki, jeżeli fakty i dowody znane były uprzednio stronom postępowania, czego przykładem jest między innymi literatura przytoczona we wniosku lub przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1974 r., V KZ 67/74. Umknęło już jednak autorce wniosku to, że w wyniku nowelizacji w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. usunięto zwrot „nieznane przedtem sądowi”. W konsekwencji nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia, gdy uprzednio nie były znane

także stronie. Wykładnia systemowa tego przepisu, przez powiązanie z treścią art. 427 § 3 k.p.k. wskazuje, że chodzi tu o nowe fakty i dowody nieznane stronie nie tylko na etapie postępowania rozpoznawczego, lecz także postępowania odwoławczego, gdyż w tym stadium procesu odwołujący się może powołać nowe fakty lub dowody, gdy nie mógł tego uczynić w postępowaniu przed sądem I instancji. Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. Niewykazanie „novum” powoduje oddalenie wniosku. Chodzi tu o uprawdopodobnienie braku wiedzy co do określonych faktów lub dowodów przed uprawomocnieniem się orzeczenia. O takiej sytuacji w niniejszej sprawie rzecz jasna nie mogło być mowy, z tego oto powodu, że powoływane materiały w toku procesu zostały dołączone do akt sprawy i stosownie ocenione. Inną kwestią jest natomiast wynik tej oceny. Strona ma prawo go nie akceptować, jednak w żadnej mierze nie może ta okoliczność kierunkować samego niezadowolenia na drogę postępowania wznowieniowego. Co więcej, nie można zgodzić się z obrońcą, że skazanemu nie zostało należycie ujawnione przedmiotowe oświadczenie, bowiem takie twierdzenie stanowi zaprzeczenie tego, co wynika z akt sprawy. Otóż w dniu 14 grudnia 2016 r. obrońca skazanego wraz ze skazanym przeglądali w czytelni акта sprawy (k. 744, t. IV). Na fakt zapoznania się - między innymi z powyższym oświadczeniem - wskazuje złożony wniosek dowodowy obrońcy o uzupełniające przesłuchanie świadka M. O. na okoliczność złożonego oświadczenia (k. 749, t. IV). Wniosek ten został rozpoznany negatywnie przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu (k. 750, t. IV), czego świadomość również miał, obecny na rozprawie, skazany. W świetle powyższego uznać należało, że wymóg „nowości” w odniesieniu do treści ujawnionych w obu wspomnianych pismach nie został zrealizowany, a to wyklucza egzystencję podstawy wznowieniowej propter nova. Na marginesie dodać jeszcze można, że dowód z zeznań świadka M. O. podlegał w ramach postępowania dowodowego wnikliwej i wszechstronnej ocenie, w kontekście zarzutów apelacyjnych. Sąd II instancji szczegółowo omówił powody niepodzielenia tych zarzutów, wskazując z jakich przyczyn nie zaakceptował wniosku dowodowego o ponowne przesłuchanie świadka (vide: uzasadnienie wyroku str. 35-38). Nie budzi zatem wątpliwości, że prezentowane w tej materii wywody stanowiły li tylko próbę dalszej kontestacji wyrażonej oceny, co z przyczyn oczywistych nie znalazło

pokrycia w skonkretyzowanych ustawowo przesłankach wznowienia postępowania. Nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest wniosek o wznowienie postępowania, opierać się winien na ściśle określonych podstawach. Ogranicza to też zakres kognicji sądu wyłącznie do ich badania. Trafnie podniósł prokurator, że środek ten nie może służyć inicjowaniu kolejnej kontroli instancyjnej i ponownej, całościowej weryfikacji ustaleń faktycznych oraz poglądów prawnych prezentowanych przez sądy w toku prawomocnie zakończonego postępowania. Trafność zapatrywań prokuratora obejmowała także uwagi poczynione w odniesieniu do dalszych powołanych przez wnioskodawczynię pism, z których wynika, że skazany informował organy kontroli skarbowej o nieprawidłowościach w prowadzeniu działalności przez pokrzywdzonych w aspekcie obowiązków podatkowych, co miałoby czynić nielogicznym inicjowanie przez niego upozorowanych działań kontrolnych. Okoliczność ta już *prima facie* nie mogła być rozpatrywana w kategoriach uprawdopodobnienia oczywistej wadliwości prawomocnego wyroku w postępowaniu wznowieniowym. Dla przyjęcia takiego stanowiska wystarczające było zestawienie dat przypisanych czynów oraz przedstawionej przez obrońcę działalności informacyjnej, prowadzonej przez skazanego. Miała ona miejsce już po dokonaniu oszustwa na szkodę W. i C. O. Powyższa okoliczność podważa w sposób absolutnie kategoriyczny zasadność sformułowanej przez wnioskodawczynię tezy. Biorąc pod uwagę zakres materiału dowodowego, jego wnikliwą i zgodną z art. 7 k.p.k. ocenę, przytoczone okoliczności w najmniejszym stopniu nie wpisywały się w podstawę wznowieniową, którą starała się wykazać obrońca skazanego.

W konsekwencji uznać należało, że we wniosku nie przedstawiono faktów ani dowodów, które mogłyby wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo wadliwości prawomocnego skazania A. C. Implikowało to tym samym oddalenie wniosku oraz stosowne orzeczenie o kosztach postępowania wznowieniowego.

[SOP]

[ms]

